Palvelualojen ammattiliitto
Servicefacket

LAUSUNTO
15.3.2021

Talousvaliokunta

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 a ja 58 b §:n muuttamisesta**

HE 32/2021 vp

Palvelualojen ammattiliitto PAM ottaa talousvaliokunnan pyynnöstä kantaa hallituksen esitykseen, joka koskee tartuntatautilain 58 a ja 58 b §:n muuttamista.

Ehdotuksen mukaan tartuntatautilain väliaikaisten säännösten nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää nykyistä suurempia ravitsemisliikkeiden aukiolo- ja anniskeluaikaa sekä niiden sisätilojen asiakaspaikkamäärää ja käyttöä koskevia rajoituksia. Lain on tarkoitus astua voimaa 29.3. eli nykyisen ravitsemisliikkeiden täyssulun jälkeen.

**Asiakasmäärät ja aukioloajat**

PAM pyytää vielä harkitsemaan esityksen mukaisten, entistä tiukempien toimenpiteiden käyttöönottoa. Kuten aina, toimien tulee olla välttämättömiä ja oikeassa suhteessa tavoitteisiin nähden. Seuraukset alan yrityksille ja työntekijöille ovat jälleen kerran äärimmäisen kovat.

Esityksen mukaan asiakkaiden oleskelua koskevat tiukemmat rajoitukset vaikuttaisivat käytännössä merkittävästi seurustelu- ja anniskeluvaltaisten ravitsemisliikkeiden toimintaan ja vähäisemmässä määrin esimerkiksi ruoka- ja illallisravintoloiden toimintaan.

On aivan selvää, että anniskeluajan rajoittamisen aloittaminen klo 17 ja aukioloajan rajoittamisen aloittaminen klo 18 lopettavat seurustelu- ja anniskeluvaltaisen ravitsemisliiketoiminnan käytännössä kokonaan.

Myöskään iskua ruoka- ja illallisravintoloiden toimintamahdollisuuksiin ei pidä väheksyä. Kyse on nimensä mukaisesti illallisravintoloista, joiden toiminta painottuu ilta-aikaan. Uudet rajoitukset veisivät asiakkaat juuri siltä ajalta, jolta toiminnan kate syntyy.

Esityksessä pyritään ohjaamaan asiakasvirtoja (esim. pakolliset pöytävaraukset) ja asiakkaiden käyttäytymistä (laulaminen, kovaääninen puhe). Suomalaiset ravintolat ovat pitäneet kiinni niille asetetuista hygienia-, puhdistus- ja suojautumiskeinosta. Vielä ylimääräisille asiakasmäärien lisärajoituksille ei ole tarvetta, jos asiakkaiden käytöstä ravitsemisliikkeen sisällä ohjataan esityksessä esitetyillä tavoilla.

Palvelualojen ammattiliitto
Servicefacket

LAUSUNTO
15.3.2021

Koronapandemia etenee eri tahdissa eri puolella Suomea. Jos tilanne perustason maakunnassa pahenee, tulee yrityksille antaa riittävästi aikaa toiminnan mahdolliseen mukauttamiseen uusiin vaatimuksiin. Yritysten tasapuolisen kohtelun sekä toiminnan jatkuvuuden ja työpaikkojen turvaamiseksi elinkeinonharjoittajilta ja työnantajilta edellytettävät toimenpiteet on kuvattava mahdollisimman yksiselitteisesti ja selkeästi.

Lisäksi aluehallintoviranomaisen ja poliisin resurssien tulee olla riittävät joka puolella maata, jotta yrittäjät ja työntekijät voivat luottaa saavansa säännösten soveltamiseen liittyvien päätösten kohdalla tasapuolista kohtelua.

**Työntekijöiden asema**

Työttömäksi jääneellä työntekijällä, joka ansaitsee työstään bruttona matkailu- ja ravintola-alan keskiarvon mukaisen 2021 e/kk, ansiosidonnaisen päivärahan suuruus on bruttona 1269 e/kk, josta käteen jäävä tulo on vain 1043 e/kk.

On selvää, ettei tämä summa riitä kohtuulliseen toimentuloon varsinkaan, kun siitä vähennetään viisi omavastuupäivää työttömyysjakson alussa. Kun rajoitustoimet ja lomautukset vielä kohdistuvat kerta toisensa jälkeen samoihin työntekijöihin, on matkailu- ja ravintola-alalla työskentelevien taloudellinen hätä valtava.

Suunnitellut sulkukorvaukset ovat tervetullut yritysten ja työntekijöiden ahdinkoa helpottava toimenpide. Sulkukorvaus ei kuitenkaan ehdi tuoda apua jo lomautettujen ja irtisanottujen elämään. Tästä syystä ansiosidonnaisen päivärahan tasoa on nostettava pienituloisten kohdalla ja työttömyysturvan omavastuupäivät on poistettava.

Rajoitustoimien johdosta lomautettujen ja irtisanottujen työntekijöiden työttömyysturvan tason tulisi olla vähintään 85—90 prosenttia sitä edeltäneestä palkasta nykyisen noin 60 prosentin sijaan. Se toteutettaisiin korottamalla ansiopäivärahan laskennassa käytettyä prosenttiosuutta peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusteena olevan päiväpalkan erotuksesta vähintäänkin taitekohdan alittavien palkkojen osalta.

Työttömyysturvan omavastuupäivistä on jälleen luovuttava väliaikaisesti, jotta lomautetut eivät putoa tyhjän päälle. Omavastuuaika ei sovellu tilanteeseen, jossa yritykset joutuvat toistuvasti lomauttamaan työntekijöitään hallituksen ja viranomaisten asettamien rajoitusten johdosta. Pahimmassa tapauksessa

Palvelualojen ammattiliitto
Servicefacket

LAUSUNTO
15.3.2021

kahdeksan viikon välein muutamaksi päiväksi lomautettu työntekijä jää täysin ilman työttömyyskorvausta, kun omavastuuaika ei ehdi täyttyä tarkastelujakson aikana.

Mikäli ravintola- tai muuta elinkeinotoimintaa rajoitetaan jatkossa esityksen mukaisesti, tulee ottaa käyttöön myös yritysten palkanmaksujärjestelmien kautta toteutettava palkanmaksutuki, jonka avulla voidaan välttää lomautuksia ja irtisanomisia sekä säilyttää työsuhteiden jatkuvuus.

**Korona-exit-toimet**

Vaikka koronapandemia aiheuttaa parhaillaan mittaamattomia haasteita suomalaiselle yhteiskunnalle, on suunniteltava myös siirtymää pahimmasta pandemia-ajasta kohti normaalimpia aikoja.

Suomen korona-exit-strategiassa tärkeää on, miten yritysten toiminta saadaan valtavien lomautus- ja irtisanomiskierteiden jälkeen normalisoitua vastaamaan asiakkaiden toiveita. Palvelualoilla avainasemassa ovat työntekijät, joiden turvallinen paluu työpaikoille pitää kyetä varmistamaan. Pandemian kurittamassa majoitus- ja ravitsemisalalla merkittävä osuus työvoimasta on siirtynyt pois alalta tai on harkinnut siirtyvänsä.

Koronapandemian jälkeiseen aikaan tulee varautua lanseeraamalla kriisialojen yrityksille kohdistettua uudelleentyöllistämisen tukea. Lisäksi työntekijät tarvitsevat osaamisen päivittämistä ja kehittämistä. Paluu normaaliin ei tapahdu hetkessä. Valtiovallan pitää olla valmis kulkemaan majoitus- ja ravitsemiselinkeinojen rinnalla pidempään.

On oleellista, että riskiryhmät ohjataan saamaan ensimmäisenä koronarokotteet. Jotta työmarkkinat saadaan jatkossa tehokkaasti normalisoitua, tulisi rokotejonon kärkipäässä olla myös ne työntekijäryhmät, jotka altistuvat työnsä kautta keskimääräistä korkeammalle tartuntariskille. He ovat usein palvelualojen työntekijöitä, jotka ovat oman terveytensä uhalla pitäneet suomalaisen yhteiskunnan pakolliset pyörät pyörimässä jo yli vuoden verran.

Helsingissä, 15.3.2021

PALVELUALOJEN AMMATTILIITTO PAM

Annika Rönni-Sällinen
puheenjohtaja

Palvelualojen ammattiliitto
Servicefacket

LAUSUNTO
15.3.2021

Lisätietoja:
Mikko Laakkonen
yhteiskuntasuhteiden vastaava
mikko.laakkonen@pam.fi
puh. 040 521 7041

Olli Toivanen
ekonomisti
olli.toivanen@pam.fi
puh. 045 204 3445